

КОП'ЮТЕР В ЖИТТІ СУЧАСНИХ СТУДЕНТІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Стаття розповідає про дослідження ролі комп'ютера в житті студентів. Проведено опитування студентів технічної спеціальності на предмет залежності від комп'ютера, його впливу на здоров'я.

Ключові слова: дослідження, комп'ютер, соціологія, залежність, опитування.

Abstract

The article tells about the research of the role of personal computer in the students' life. The survey was conducted to define how the students of technology are dependent on computer, how it influences on their health.

Keywords: research, computer, sociology, addiction, survey.

Вперше слово «комп'ютер» з'явилося в Оксфордському словнику у 1896 році. Тоді він трактувався як механічний обчислювальний пристрій. Сьогодні комп'ютер - електронний пристрій, який здатний приймати інформацію у певній формі і виконувати послідовність операцій відповідно до заздалегідь заданого але змінного набору процедурних інструкцій (програму) для отримання результату у вигляді інформації або сигналів [1]. З розвитком інформаційних технологій комп'ютер став невід'ємною частиною сучасного суспільства. Деякі люди просто не можуть уявити своє життя без цього пристрою. Раніше комп'ютери використовували лише на великих підприємствах для проведення складних обчислень, сьогодні ж це ще й побутовий пристрій, яким може користуватися абсолютно будь-хто для будь-яких задач: роботи, навчання, розваг тощо. Самостійність у вмінні знаходити необхідну інформацію з проблеми, яка цікавить, і шляхів вирішення цієї проблеми є необхідною умовою діяльності сучасної людини. Оволодіння найновішими інформаційними технологіями розширює як поле для самостійної роботи студента, так і коло спілкування з фахівцями в галузі його професійних інтересів [2].

Внаслідок популяризації та поширення комп'ютерних технологій виникли проблеми, пов'язані з необхідністю використання комп'ютерів все частіше та частіше. Проникаючи у всі сфери нашого життя інформаційні технології вимагають від користувачів витратити більше свого часу та ресурсів на користування комп'ютером. А це тягне за собою перевищення нормування та режиму робочого дня. Згідно з вимогами до режимів праці і відпочинку при роботі з ВДТ [3] тривалість безперервної роботи з ЕОМ не повинна перевищувати 4 години, в іншому випадку необхідні перерви по 10-15 хвилин щогодини. Для студентів припустимий час роботи за комп'ютером має складати 2-3 години на день. Надмірне використання комп'ютера та недотримання безпечних умов його експлуатації призводить до розладів та проблем зі здоров'ям користувачів. Виникає гіподинамія, нервово-емоційне напруження, напруження зору, навантаження на кисті рук, порушення мозкового кровообігу.

Іншою проблемою є те, що при великій потребі у комп'ютері далеко не кожен українець може дозволити собі володіти такою річчю. Внаслідок цього людина автоматично вилітає із певної ланки суспільства через матеріальну нестачу, та стає обмеженою у своїх інтересах та можливостях.

Попри стрімкий розвиток інформаційних технологій на початку третього тисячоліття у українських родинах комп'ютер був винятком, а не нормою. Такий пристрій був у 5% домогосподарств, переважно у великих містах, у селах показник сягав лише 0,5%. Цей стан пояснюється тим, що економічне зростання в Україні почалося лише у 2000 р. Сьогодні ситуація кардинально змінилася та комп'ютер став для деяких родин життєво необхідним предметом вдома. Але сільські домогосподарства досі значно відстають у оснащенні комп'ютерами. Протягом 2002-2010 рр. кількість комп'ютерів у домашніх господарствах України зросла у 7,43 рази [4].

Актуальність проблеми полягає у тому, що суспільство ненароком стає залежним від комп'ютерів, що негативно впливає на їхнє фізичне, психологічне та психічне здоров'я. Багато хвороб у сучасному світі та підвищений рівень певних захворювань спостерігається саме серед користувачів комп'ютерів

і спричинене надмірним та ненормованим його використанням.

Проблема шкідливого впливу персональних комп'ютерів на здоров'я людини є чи не найгострішою проблемою в сучасній профілактичній медицині. В більшості випадків це залежить від недбалості та байдужості самих користувачів, їх зневагою до норм роботи та, як наслідок, свого здоров'я. Саме тому, однією з громадських організацій в США було проведено дослідження медичних даних, які можна знайти в будь-якій лікарні в практично вільному доступі [5]. Згідно з підрахованою статистикою, люди, які проводять за комп'ютером по 5 і більше годин на день в порівнянні з людьми, які не використовують ці електронні пристрої, частіше хворіють наступними захворюваннями: різні захворювання серцево-судинної системи - користувачі комп'ютерів хворіють ними на 42% частіше; захворювання зорової системи і погіршення зору - на 37% частіше; хвороби опорно-рухової системи - на 18% частіше; хвороби нервової системи, в тому числі психологічні розлади і все що з ними пов'язано - на 30% частіше; хвороби травної системи - на 21% частіше.

Частка людей, що вміє користуватися комп'ютером безперервно зростає [6]. Таким чином існує проблемна ситуація, яка полягає в протиріччі між надмірним користуванням комп'ютером у всіх сферах життя та нормованим розумним використанням цього пристрою лише для профільних спеціалізованих завдань.

Для визначення ролі комп'ютера в житті студентів було проведено дослідження. Об'єктом даного соціологічного дослідження стали студенти 3-го курсу напрямку підготовки "Програмна інженерія" Вінницького національного технічного університету, громадяни України. Об'єкт складався з 33 осіб, з яких 30 чоловічої статі та 3 — жіночої, віком від 19 до 21 років. Предметом соціологічного дослідження є ставлення студентів до комп'ютера в сучасному житті. Метою даного соціологічного дослідження було з'ясувати, як сучасні студенти ставляться до комп'ютера і яку роль він відіграє у їх житті. По завершенню роботи було отримано наступні результати.

Переважає більшість респондентів (75,8%) ставиться до комп'ютера як до незамінної речі, 60,6% опитаних не уявляє свого життя без комп'ютера. При цьому вони серйозно ставляться до проблеми понаднормового використання комп'ютера, знають про вплив комп'ютера на здоров'я, але не дуже турбуються про це (середнє значення 2,7, де 5 — максимально важливе ставлення). Загалом студенти не відчують дискомфорту після роботи за комп'ютером, хоча лише невелика кількість опитуваних (8 осіб - 24,2%) дотримуються рекомендацій по відпочинку (перерва мінімум щогодини), адже вважають, що вони не володіють інформацією про нормування роботи за комп'ютером. Було виявлено, що чим більше часу респонденти проводять за комп'ютером в день, тим гірше вони почуваються. 17 осіб (51,5%) визнали себе залежними від комп'ютера, інші 16 осіб (48,8%) це заперечують, при чому незначна більшість чоловіків визнає себе залежними від комп'ютера, а більшість жінок - не визнають. Опитуваним не складає труднощів відволіктися від комп'ютера і виконати іншу роботу. Переважна кількість опитаних дуже часто користуються комп'ютером у вільний час - 72,7% відповіли, що відводять на користування комп'ютером більше половини вільного часу, 1 особа (3%) зазначила, що майже не використовує його, при цьому жоден не вказав, що ніколи не користується комп'ютером у вільний час. Для організації дозвілля опитувані часто обирають комп'ютер, але зазвичай він з нижчим пріоритетом. Усі 33 особи (100%) надали б перевагу прогулянці з друзями, ніж комп'ютеру. Окрім навчання і роботи комп'ютер використовується з іншою метою: більшість опитаних (39,4%) вказали перегляд фільмів та прослуховування музики, 24,2% використовують комп'ютер для інтернет-серфінгу та соцмереж, 12,1% переважно грають у комп'ютерні ігри, 4 особи 12,1% використовують інші спеціалізовані програми для своїх хобі, 9,1% вказали свій варіант, лише 3% використовує переважно для перегляду інформації про події у світі та країні, жоден не використовує лише для електронної пошти. Це свідчить про те, що опитувані переважно використовують комп'ютер не за його прямим призначенням, а саме як медіаплеєр. Фінансове становище опитаних не дозволяє придбати комп'ютер без помітного впливу на власний бюджет, а частина не може собі цього дозволити взагалі (27,3%).

В якості рекомендацій пропонується проведення для студентів спеціальних лекцій про нормування роботи за комп'ютером та негативні наслідки, що спричиняються порушенням цим норм. Крім того слід популяризувати активний образ життя, щоб у студентів не залишалось сумніву, що комп'ютер не "найкращий друг".

В результаті проведеного дослідження, висунута гіпотеза про те, що більшість респондентів використовують комп'ютер понаднормово повністю підтвердилася: 97% респондентів

використовують комп'ютер понаднормово (більше 3 годин на день). А от про те, що вони надають перевагу проведенню часу за комп'ютером перед іншими видами діяльності, частково спростована: 36,3% респондентів надають перевагу комп'ютеру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Paperback Oxford English Dictionary. – 7th revised edition – Oxford: Oxford University Press, 2012. – 1024 p. - ISBN-10 0199640947. - ISBN-13 9780199640942.
2. Слободянюк А.В. Місце та роль інформаційної системи Інтернет у житті сучасного студента / А.В.Слободянюк // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Зб. наук. праць. – Вінниця, 2011. – Вип. 28. – С.467-472.
3. «Державні санітарні правила й норми роботи з візуальними дисплейними терміналами (ВДТ) електронно-обчислювальних машин» ДСанШН 3.3.2.007–98.
4. Українське суспільство 1992-2010. Соціальний моніторинг / За ред. д.ек.н. В.Ворони, д.соц.н. М.Шульги. - К.: Інститут соціології НАН України, 2010. - 636 с.
5. Вред компьютера. Статистика [Електронний ресурс] : – Режим доступу: <http://elsmog.ru/index.php/vliaynieemi/79-vred-computera-statistik.html>
6. Паніна Н.В. Українське суспільство 1994-2005: соціологічний моніторинг - К.: ТОВ "Видавництво Софія", 2005. - 160 с. - ISBN 966-8075-31-5

Івченко Ксенія Володимирівна – студентка групи ІПІ-126 Факультету інформаційних технологій і комп'ютерної інженерії Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, e-mail: ksenon.madpainter@gmail.com.

Науковий керівник: **Слободянюк Анатолій Володимирович** – кандидат соціологічних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету.

Ivchenko Kseniia V. – student, Faculty of Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: ksenon.madpainter@gmail.com.

Supervisor: **Slobodianiuk Anatolii V.** – PhD in Sociology, Assistant Professor of the Sociopolitical Sciences Chair, Scientific Director of the Laboratory of Sociological Researches, Vinnytsya National Technical University.